

pozeráte na poslednú životaschopnú populáciu tetra v celej krajine, zmocní sa vás veľmi intenzívny pocit. Potreba odovzdať informáciu ďalej a sprostredkovať vedomie, že chrániť tieto miesta, má hlboký zmysel...

Nedá mi, v súvislosti so Šumavou, nespomenúť už kultový film *Kráľ Šumavy*, ktorý Karel Kachyňa nakrútil v roku 1959, čiže pred viac ako 50 rokmi. Mnohé filmy zotrávajú dlhé roky v spomienkach ľudí. Čo z vášho filmu by malo utkvieť v pamäti tých, ktorí hovidia?

Ivan Střítešský: Za dôležité považujem pripomenúť nutnosť rozumne zapojiť prírodné procesy do života človeka a rozhodne nie ísť proti nim na úkor kvality zdravia v budúcnosti. Za novú snáď môžeme považovať nutnosť zamerať diskusiu o Šumave, ale aj o krajine vôbec, na konkrétne výmery, hektáre, štvorcové kilometer. V dokumente *Silva Gabreta* navrhujeme ponechať bez zásahu 25 tisíc hektárov horského lesa, čo sú tri desiatiny

percenta rozlohy Českej republiky. Prijateľná výmera lesa, krajiny, ponechaná samovoľnému, prírode blízkeho vývoju, môže byť pre každého rôzne veľká, a to aj podľa toho, ako vníma zväčšujúcu sa rozlohu zastavaných plôch, postupujúcu degradáciu poľnohospodárskej pôdy, vplyv emisií, požiadavky na zdravie obyvateľov... atď. Filmom sme, okrem iného, chceli prebudíť záujem človeka o krajinu, aby si každý mohol vo svojom okolí nájsť krásne miesta.

Ladislav Milo: Podľa mňa by malo v pamäti zostať, že aj keď les po kalamite vyzerá spustošený a mŕtvy, v skutočnosti je plný života a že to so svojou obnovou zvládne aj bez našej pomoci. Dokonca, veľmi často v ňom žijú druhy, ktoré sú extrémne vzácne a inde už ich neuvidíme. Prírodné procesy majú obrovskú, fascinujúcu silu. Človek by ich mal rešpektovať a aspoň tam, kde je to možné, nechať posobiť.

Anna Gudžová

Posvätné kamene a problém porušovania práv ľudí a prírody

Palestínčania čelia kríze životného prostredia a zdravia v dôsledku rozsiahlej ťažby kameňa, ktorý z veľkej časti slúži na izraelské stavebné potreby. Biely prírodný kameň je najžiadanejšou palestínskou surovinou. Hovorí sa o ňom ako o bielej rope Palestíny. Palestínsky priemysel kameňa je však v značnej miere rukojemníkom izraelských stavebných firiem. Až 71 % medzinárodného predaja kameňa putuje na izraelské stavby, vrátane výstavby ilegálnych osád na palestínskom území. Životné a prírodné podmienky v dedinách, mestách a utečeneckých táboroch, kde sa objavili ložiská kameňa, sú otrasné. Tieto miesta sa šílenou rýchlosťou menia na vraky environmentálnych, sociálnych a zdravotných problémov a situácia sa naďalej zhoršuje. Dodržiavanie ľudských práv tu absolútne absentuje. Sťažnosti Palestínčanov majú za následok prenasledovanie zo strany izraelskej armády, palestínski úradníci sťažnosti ignorujú, pretože nie sú schopní túto situáciu zmeniť...

Mladí palestínski filmári Laila Higazi a Muayad Alayan nakrútili o bielom palestínskom kameni a ľuďoch okolo neho výnimočný dokument s názvom *Posvätné kamene* (Sacred Stones). Palestína sa festivalu Envirofilm zúčastňuje po prvý raz. Festival, konajúci sa v srdci Slovenska, našli autori na internetových stránkach ECOMove International, pri hľadaní platformy, ktoré podporujú a pomáhajú šíriť environmentálne otázky.

Film nakrúcali na západnom brehu Jordánu – Betlehem, Hebron, Nablus, Jenin, Ramallah, Jeruzalém. Autori pri jeho nakrúcaní museli čeliť mnohým problémom. Predovšetkým to bol nedostatok finančných prostriedkov na filmové, audiovizuálne produkcie vo všeobecnosti a najmä na filmy o životnom prostredí v ich regióne.

Muayad Alayan, palestínsky režisér a kameraman, žije v Jeruzaleme. Film vyštudoval v San Franciscu. Jeho filmy získali už viaceré ocenenia. Naposledy to bol krátky film *Lesh Sabreen?*, ktorý sa premietal na viac ako 60 filmových festivaloch po celom svete. Alayan je inštruktorom na Dar Al Kalima College v Betleheme, kde vyučuje kinematografiu.

„Ďalej sme museli prekonávať prekážky všetkých druhov, sociálne, politické a ďalšie, aby sme získali potrebné konexie a prístup do kamenárskeho priemyslu a stavebníctva v krajine. Tiež sme pocítili absenciu predchádzajúceho výskumu, dokumentov a štatistik o všetkých aspektoch kamenárskeho priemyslu, teda finančných, zdravotných, ekologických atď., čo náš výskum predĺžilo a sťažilo,“ konštatovali tvorcovia.

Na otázku, či film pomôže zmeniť kritickú a nepokojivú situáciu v oblastiach ťažby kameňa, ktorá sa dotýka tak ľudí, ako aj prírody, odpovedali:

„Dúfame, že *Posvätné kamene*, film upozorňujúci na protiprávne konanie, vrhne svetlo na túto tému a bude motiváciou pre environmentálnych aktivistov a aktivistov z oblasti ľudských práv, pre organizácie, akademikov, filmárov a výskumníkov, aby sa snažili vyriešiť tento vážny environmentálny problém a problém ľudských práv... Dúfame tiež, že získame podporu a potrebné finančné prostriedky na spustenie mediálneho environmentálneho vzdelávacieho programu, ktorý pripravujeme, a ktorý by sa zameriaval predovšetkým na obce a obyvateľov, špeciálne mládež, z postihnutých oblastí, aby bol tento problém aj naďalej dokumentovaný a odhaľovaný...“

Anna Gudžová

Súťažný film Envirofilmu 2012 **Posvätné kamene** (Palestína)

réžia: Laila Higazi, Muayad Alayan,
kamera: Muayad Alayan

Prírodný kameň je veľmi žiadanou palestínskou surovinou. Avšak palestínsky kamenársky priemysel je do značnej miery rukojemníkom potrieb izraelskej výstavby, vrátane výstavby nelegálnych osád na palestínskom území. V dedinách, mestách a utečeneckých táboroch je prírodný kameň ťažený v obrovských neudržateľných množstvách, zanechávajúc za sebou hromadu environmentálnych, sociálnych a zdravotných problémov. Všetky sťažnosti obyčajných Palestínčanov končia perzekúciou zo strany izraelskej okupácie. Medzinárodné organizácie sú voči nim hluché a palestínski úradníci, ktorí nie sú schopní zmeniť kurz, ktorý toto odvetvie nabralo, ich jednoducho ignorujú.

